

วาทกรรมนโยบาย: เทคนิคการตีความและวิพากษ์การโต้แย้งทางทฤษฎี

Policy Discourse: Techniques of Interpretation and Criticism to Create Theoretical Arguments

ยศธร ทวีพล*

Yossathorn Taweephon

บทคัดย่อ

การศึกษาวาทกรรมนโยบายแพร่หลายในสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา รัสเซีย สิงคโปร์ จีนและอินเดีย ครอบคลุมนโยบายการต่างประเทศ การศึกษา การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการค้า หรือแม้กระทั่งความสัมพันธ์ระหว่างความยากจนกับการศึกษา ประสิทธิภาพการศึกษาวาทกรรมนโยบายสามารถสร้างความเข้าใจใหม่ภายใต้ปรากฏการณ์ทางสังคมเดิมที่ถูกสร้างขึ้นจากมนุษย์ ผ่านทางภาษา ข้อความ สัญลักษณ์ และการสนทนา ทำให้การวิเคราะห์วาทกรรมแสดงมุมมองการขาดศักยภาพของนโยบายและก่อให้เกิดการตระหนักต่อกลุ่มอิทธิพลหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับนโยบาย โดยเฉพาะชนกลุ่มน้อย คนชายขอบหรือเสียงข้างน้อย การวิเคราะห์วาทกรรมนโยบายจึงมีบทบาทการเป็นเครื่องมือตีความและวิพากษ์จนสามารถผลิตชุดความรู้ใหม่ที่มีน้ำหนักเพียงพอต่อการโต้แย้งทฤษฎี บทความนี้จึงนำเสนอเทคนิคการวิเคราะห์วาทกรรมนโยบายและขั้นตอน รวมถึงกรณีศึกษาวาทกรรมนโยบาย อาทิ ประเด็น กรอบการวิเคราะห์และการใช้ข้อมูลวิเคราะห์วาทกรรมนโยบาย

คำสำคัญ: วาทกรรมนโยบาย, การวิพากษ์, นโยบายสาธารณะ

Abstract

The study of policy discourse is prevalent in the European Union, the United States, Russia, Singapore, China, and India. It covers foreign policy, education policy, climate change policy, and trade policy or even the relationship between poverty and education. The effectiveness of the study of policy discourses can generate new understandings under human-made social

* คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University.

Corresponding author, e-mail: yossathorn@tsu.ac.th

Received: 25 November 2021 , Revised: 19 December 2021 , Accepted: 20 December 2021

phenomena through language, text, symbols and dialogue. This makes the analysis reflect the view of the lack of potential of the policy and raise awareness of the influence groups or policy stakeholders, especially the minority marginalized or minority. Policy discourse analysis, thus, plays a role as a tool of interpretation and criticism, enabling it to produce a new set of knowledge that is weighted enough to argue theories. This article, presents techniques for discourse analysis of policies and procedures, including case studies of policy discourses, such as issues, a framework for analyzing and using data for analyzing policy discourses.

Keywords: Policy Discourse, Criticism, Public Policy

บทนำ

นับเป็นเวลากว่าหนึ่งทศวรรษ วาทกรรมนโยบายถูกนำมาเป็นมุมมองการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะอย่างแพร่หลายในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา โดยมีบทบาทท้าทายแนวคิด ทฤษฎีและวิธีการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมแบบดั้งเดิม อาทิ ตัวแบบนโยบายและทฤษฎีทางเลือกที่มีเหตุผล (Dumova and Zittoun, 2013) การเข้ามาท้าทายแนวคิด ทฤษฎีและวิธีการศึกษาเดิมของวาทกรรมนโยบายเชื่อว่าการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมแบบดั้งเดิมมีความอ่อนแอจากการเน้นการวิเคราะห์ตามตัวแบบอย่างเป็นทางการที่ใช้ทฤษฎีที่มีลักษณะตายตัว ขาดความยืดหยุ่น จนกระทั่งไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องกับนโยบายจำนวนมากได้อย่างถูกต้อง และบทบาทวาทกรรมนโยบายจำเป็นต้องตระหนักต่อชุมชน ชนกลุ่มน้อยและเสียงข้างน้อย (Sheth, 2018) โดยเป็นเครื่องมือการวิเคราะห์ใหม่ที่ไม่จำกัดการวิเคราะห์เฉพาะบทบาทผู้กำหนดนโยบาย แต่ครอบคลุมความหลากหลายของสาขาวิชาและผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประชาชน (Hewitt, 2019)

บทบาทวาทกรรมนโยบายต่อการตระหนักผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้การวิเคราะห์วาทกรรมนโยบายเชื่อเรื่องการสะท้อนความจริงของผู้เกี่ยวข้องผ่านการลบลบปัญหาในการศึกษา อาทิ อคติ การขาดแคลนข้อมูลและการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล เป็นต้น แต่หันกลับมาให้ความสำคัญกับการตีความ การสร้างข้อโต้แย้ง การเจรจาต่อรอง การนิยามและการเปรียบเทียบ (Dumova and Zittoun, 2013) ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ทางสังคมจากผู้เกี่ยวข้องกับนโยบาย อาทิ รัฐบาล ภาคประชาสังคมและประชาชน ฯลฯ ขึ้นอยู่กับขอบเขตของนโยบายนั้น ๆ เป็นสำคัญ การให้ความสำคัญของวาทกรรมนโยบายต่อปรากฏการณ์ทางสังคม โดยเน้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบาย ทำให้การเข้ามาของวาทกรรมนโยบายถูกมองว่าเป็นเครื่องมือวิเคราะห์สังคมและการเมืองที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของนโยบายศาสตร์ รวมไปถึงได้เปลี่ยนแปลงวิธีการพิจารณาสังคมด้วย

วาทกรรมนโยบายเริ่มเปลี่ยนมุมมองการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ โดยหันมาให้ความสำคัญกับการตีความสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นจากสังคมโลก (Swaffield, 1998) ในมิติความรู้และความจริงเพื่อพิจารณาอำนาจ รูปแบบการกระทำทางการเมืองและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ผ่านภาษา ข้อความ วัตถุทางกายภาพ (Kiely, 2017; Allan, 2008)

การพูด การสนทนา การสื่อความ การสร้างวลี ประโยค คำกล่าวและจิตนาการจากการผลิตของสังคม รวมถึงกฎหมาย (Kammerer and Ingold, 2021) โดยวาทกรรมนโยบายสามารถสะท้อนความจริง ประวัติศาสตร์ อำนาจพลวัต พื้นที่สังคมการเมือง วัฒนธรรม กิจกรรมและผู้เกี่ยวข้อง (Allan and Tolbert, 2019) ซึ่งเป็นการให้เหตุผล การสร้างความเข้าใจความหมายของปรากฏการณ์ที่มีน้ำหนักต่อการโต้แย้งทฤษฎีและสถานการณ์จากการสร้างความรู้ที่สะท้อนความสัมพันธ์ของสถานการณ์ทางสังคมใหม่ (Erdogan, 2017; Allan and Tolbert, 2019) จากการศึกษาอย่างแพร่หลายของวาทกรรมนโยบายที่มีบทบาทต่อการศึกษา ปรากฏการณ์ทางสังคม จึงนำมาสู่วัตถุประสงค์การศึกษาของบทความฉบับนี้ โดยเน้นศึกษาตั้งแต่ลักษณะ การวิเคราะห์วาทกรรมนโยบาย ขั้นตอนการวิเคราะห์วาทกรรมนโยบาย และนำเสนอกรณีศึกษาวาทกรรมนโยบาย

การวิเคราะห์วาทกรรมนโยบาย

การวิเคราะห์วาทกรรมถูกมองในฐานะระเบียบวิธีและกลยุทธ์การวิจัย โดยเป็นมุมมองการวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์ ตลอดจนถูกกล่าวถึงภายใต้มุมมองการวิจัยที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น การวิจัยนโยบาย เป็นต้น โดยเป็นการวิเคราะห์แก้ไขปัญหานโยบายและค้นหาภาพอนาคต ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ใหม่ของการศึกษาปัญหาสังคม (Lynggaard, 2019; Allan, 2008) การวิเคราะห์วาทกรรมนโยบายเน้นพิจารณาความสัมพันธ์ บทบาทผู้เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะเป็นหลัก (Carusi and Niwa, 2020) รวมถึงการแสดงอำนาจของกลุ่มทางสังคมผ่านนโยบาย โดยการตั้งคำถาม การศึกษาและวิจัยในผู้เกี่ยวข้องที่เป็นกลุ่มทางสังคม กลุ่มต่าง ๆ อาทิ กลุ่มผู้มีอิทธิพลต่อนโยบาย กลุ่มที่มีแรงกดดันต่อนโยบาย กลุ่มผู้ตัดสินใจนโยบายและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกับนโยบาย (Schunz, Botselier and Piqueres, 2021) โดยการวิเคราะห์วาทกรรมนโยบายส่วนใหญ่จำเป็นต้องสะท้อนข้อค้นพบ ตระหนักต่อค่านิยมและตัวแปรผู้เกี่ยวข้องกับนโยบาย (Bernhardsson, 2014) เพื่อแสดงปรากฏการณ์ทางสังคมสู่ทฤษฎีอย่างถูกต้องภายใต้การสร้างสรรค์สังคมรูปแบบใหม่ อาทิ ความเท่าเทียมทางสังคม (Allan and Tolbert, 2019) ความเสมอภาค ความเหลื่อมล้ำ ความยุติธรรมหรือประชาธิปไตย

การวิเคราะห์วาทกรรมนโยบายจึงมีบทบาทในการผลิตมุมมองใหม่จากการแก้ไขปัญหามีศักยภาพการค้นหาแนวทางการปรับปรุงนโยบาย รวมถึงสามารถแสดงบทบาทและตำแหน่งผู้เกี่ยวข้องกับนโยบาย ซึ่งเชื่อว่าผู้เกี่ยวข้องกับนโยบายเป็นบุคคลสำคัญของการเป็นผู้ได้เปรียบเสียเปรียบในวาระนโยบาย การกำหนดนโยบายหรือการประเมินผลนโยบายต้องสะท้อนแนวคิดการค้นพบความรู้ใหม่ (Spratt, 2017; Saqipi, 2019) โดยพิจารณามุมมองที่แตกต่าง อาทิ มิติผลประโยชน์ ความมั่นคง ภายใต้ความเชื่อว่าปรากฏการณ์และสถานการณ์ทางสังคมเป็นแนวคิดที่ถูกสร้างขึ้นจากคนในสังคม (Kiely, 2017) กล่าวโดยสรุป การวิเคราะห์วาทกรรมนโยบายถูกนำมาเป็นเครื่องมือการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมสมัยใหม่เพื่อเข้าใจผู้เกี่ยวข้องกับนโยบาย ซึ่งโต้แย้งแนวทางการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมดั้งเดิมว่าละเลยการให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย จนกระทั่งนโยบายสาธารณะก่อให้เกิดปัญหาสังคม นอกจากนี้การวิเคราะห์วาทกรรมนโยบายยังเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการสะท้อนมุมมอง ให้ความรู้และความเข้าใจใหม่เพื่อการปรับปรุงนโยบายภายใต้การตระหนักถึงบรรทัดฐานและค่านิยมทางสังคมแบบใหม่

ขั้นตอนการวิเคราะห์วาทกรรมนโยบาย

ขั้นตอนการวิเคราะห์วาทกรรมเริ่มจากการกำหนดคำถามการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย (Allan and Tolbert, 2019) ซึ่งคำถามการวิจัยอาจพิจารณาความทั่วถึง ผลกระทบ ข้อจำกัดนโยบายต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับนโยบาย พิจารณากระบวนการนโยบาย วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการกำหนดนโยบาย การประเมิน แนวทางการแก้ไขปัญหาจากข้อจำกัดของนโยบายหรือการศึกษาภาพอนาคต หลังจากกำหนดคำถามการวิจัย จึงดำเนินการพิจารณากับข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์วาทกรรมนโยบาย ข้อมูลการวิเคราะห์มีหลากหลาย อาทิ เอกสารนโยบาย (Allan, 2008) คำพูด ปรากฏการณ์ทางสังคม นโยบาย การสัมภาษณ์หรือการแถลงข่าว (Kiely, 2017; Schunz, Botselier and Piqueres, 2021) รวมถึงเหตุการณ์และผลการปฏิบัตินโยบาย (Kiely, 2017; Dai, 2019) จากนั้นนักวิจัยสามารถนำเอกสารดังกล่าวมาวิเคราะห์หลายขั้นตอน ซึ่งเป็น การพิจารณาความน่าเชื่อถือของเอกสารที่จะนำมาตีความ

สำหรับการวิเคราะห์เอกสารเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ นักวิจัยสามารถดำเนินการควบคู่กับวิธีการอื่น อาทิ การสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องหรือการสนทนากลุ่ม ในกรณีที่เอกสารมีความน่าเชื่อถือ จึงเข้าสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเริ่มจากการนำเอกสาร ข้อความหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับ นโยบายสาธารณะมากำหนดหรือให้รหัสข้อมูล จนกระทั่งเกิดกลุ่มชุดข้อมูลที่มีข้อมูลเพียงพอต่อการตีความ นักวิจัยสามารถนำข้อมูลที่ถูกให้รหัสและสร้างชุดข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาตามการวิจัยเชิงคุณภาพหรือ วิธีการอื่น เช่น การนับจำนวนตามรหัสข้อมูล เป็นต้น ขั้นตอนการตีความของการวิเคราะห์วาทกรรมนโยบาย ถือว่ามีส่วนสำคัญ นักวิจัยจำเป็นต้องตีความเพื่อสะท้อนภาพผู้เกี่ยวข้องกันนโยบาย สภาพแวดล้อมและ ผลกระทบจากนโยบาย ซึ่งเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับนโยบาย ขั้นตอนการวิเคราะห์วาทกรรมนโยบาย ดังกล่าวจะสามารถสะท้อนปัญหา นโยบาย ผลกระทบ ความรับผิดชอบ วิกฤต ข้อโต้แย้งทางทฤษฎี อันเกิดจาก การตีความนโยบายตามคำถามการวิจัย (Starkey and Wood, 2021)

กรณีศึกษาวาทกรรมนโยบาย

ส่วนนี้เป็นการนำเสนอกรณีศึกษาวาทกรรมนโยบายจากงานของบรรดานักวิชาการทั่วโลก ซึ่งสะท้อน ให้เห็นถึงพื้นที่การศึกษา ประเด็นการศึกษา กรอบการวิเคราะห์และการใช้ข้อมูลสำหรับการศึกษา รวมถึง การสะท้อนข้อค้นพบทางการศึกษาวาทกรรมนโยบาย โดยพบว่า การศึกษาวาทกรรมนโยบายครอบคลุมพื้นที่ การศึกษาทั่วโลก อาทิ กลุ่มสหภาพยุโรป ฟินแลนด์ สวีเดน เดนมาร์ก อิตาลี ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน รวมถึงเวลล์ จีน อินเดีย รัสเซีย สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ ความครอบคลุม ของการศึกษาวาทกรรมนโยบายในหลายประเทศสะท้อนให้เห็นว่าการวิเคราะห์วาทกรรมนโยบายเป็นเรื่องมี สากล ซึ่งถูกนำมาประยุกต์ใช้ศึกษาเพื่อสะท้อนมุมมองบางอย่างที่แตกต่างเมื่อเทียบกับการศึกษาอื่น

ตารางที่ 1 กรณีศึกษาваทกรรมนโยบาย

พื้นที่ศึกษา	ประเด็นศึกษา กรอบการวิเคราะห์ และการใช้ข้อมูล	การสะท้อนข้อค้นพบทางวาทกรรม	อ้างอิง
ฟินแลนด์ สวีเดน เดนมาร์ก อิตาลี ฝรั่งเศส เยอรมัน	นโยบายอาร์กติกของสหภาพยุโรปกับวาทกรรมความยั่งยืนในสหภาพยุโรป ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เอกสาร	การศึกษาทำให้เกิดความเข้าใจรูปแบบสถาบันและความคิดในมุมมองสถาบันกฎหมาย โดยสหภาพยุโรปยังคงมีข้อจำกัดศักยภาพการผลักดันนโยบายอาร์กติกและความอ่อนแอของสหภาพยุโรป ทำให้ภัยต่อสมาชิกสหภาพยุโรปในการนำนโยบายอาร์กติกมาเป็นวาทกรรมในมติการกำหนดนโยบายเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ เดนมาร์ก สวีเดน ฟินแลนด์ ประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน และอิตาลี ตามลำดับ	Schunz, Botselier and Piqueres (2021)
เวลล์	วาทกรรมกรรณนโยบายกับอัตราการออกเรียนของโรงเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เอกสารและการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง	การศึกษาสามารถสะท้อนกระบวนการนโยบาย การรับรู้ผู้กำหนดนโยบายต่อการจัดการกับอัตราการออกของนักเรียนในเวลล์ โดยสะท้อนอิทธิพลและผลกระทบต่อการกำหนดนโยบาย ความเชี่ยวชาญ เครื่องมือ สถานการณ์ และบริบทภายนอก	Power and Taylor (2021)
ฐานข้อมูลทางวิชาการ	วาทกรรมนโยบายการค้าจากวารสารเศรษฐกิจระดับสูง ผลกระทบ โครงสร้าง ใช้การวิจัยผสมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สำหรับการวิจัยปริมาณใช้การวิเคราะห์บรรณานุกรมภาษา และการวิเคราะห์การอ้างอิง ในขณะที่การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ	โครงสร้างสายการบังคับบัญชาทางเศรษฐกิจมีศักยภาพทำลายสมมุติฐานทางทฤษฎีเดิมที่โน้มเอียง โดยพบว่าวาทกรรมนโยบายการค้ามีลักษณะอคติ ซึ่งเกิดจากการขึ้นชอนนโยบายเสรีนิยม รวมถึงค้นพบตัวแปรนอกเหนือจากเศรษฐกิจ โดยมีผลกระทบต่อนโยบายทางการค้า ได้แก่ การเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม	Aistleitner and Puehringer (2021)

ตารางที่ 1 กรณีศึกษาваทกรรมนโยบาย (ต่อ)

พื้นที่ศึกษา	ประเด็นศึกษา กรอบการวิเคราะห์ และการใช้ข้อมูล	การสะท้อนข้อค้นพบทางวาทกรรม	อ้างอิง
เยอรมัน	บทบาทข้อโต้แย้งทางกลยุทธ์วาทกรรมการศึกษาชาววัฒนธรรม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เอกสารนโยบาย บทความ บทสรุปองค์กรและโครงการ	บทบาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้องท้าทายต่อการศึกษาระดับวัฒนธรรมและแพร่กระจายไปยังนโยบายสังคม นโยบายตลาดแรงงาน นโยบายดังกล่าวสะท้อนการขาดความชัดเจนในมิตินโยบายวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมและการศึกษา	Steigerwald (2021)
จีน	ศึกษาสื่อสังคมออนไลน์กับการปฏิสัมพันธ์ของนโยบายการวางแผนครอบครัว ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สื่อสังคมออนไลน์เว่ยป้อ (Weibo)	การศึกษาพบว่าผู้ใช้งานให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงการวางแผนครอบครัว โดยมีความแตกต่างทางเพศ ซึ่งส่งผลต่อหัวข้อการแสดงความเห็น	Deng, Hsu, Löfgren and Cho (2021)
อินเดีย	ศึกษาวิเคราะห์วาทกรรมนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศปี ค.ศ. 2015 ตามข้อตกลงปารีส วิเคราะห์เครือข่ายวาทกรรม (Discourse Network Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ สื่อหนังสือพิมพ์รายวัน	การศึกษาเชิงวาทกรรมสะท้อนข้อถกเถียงทางการเมืองและความคิดทางการเมือง โดยข้อค้นพบสะท้อนความชัดเจนของข้อตกลงปารีสในประเด็นความเป็นวิทยาศาสตร์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งปรากฏให้เห็นการยอมรับการเปลี่ยนแปลงจากการให้ความสำคัญกับสภาพภูมิอากาศโดยมีทิศทางมุ่งสู่การใช้พลังงานทดแทนอย่างกว้างขวาง แต่การยกเลิกการใช้ถ่านหินและพลังงานนิวเคลียร์ยังคงเป็นข้อถกเถียง การวิเคราะห์วาทกรรมจึงแสดงให้เห็นความสอดคล้องระบบความเชื่อภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในอินเดีย	Swarnakar, Shukla and Broadbent (2021)

ตารางที่ 1 กรณีศึกษาваทกรรมนโยบาย (ต่อ)

พื้นที่ศึกษา	ประเด็นศึกษา กรอบการวิเคราะห์ และการใช้ข้อมูล	การสะท้อนข้อค้นพบทางวาทกรรม	อ้างอิง
รัสเซีย	วาทกรรมนโยบายต่างประเทศของรัสเซีย กลุ่มระเบียบโลกประกอบด้วยอธิปไตยรัสเซียและประเทศอื่นๆ เอกสารราชการภาครัฐ	การศึกษาพบว่าแม้นโยบายต่างประเทศรัสเซียจะมีบทบาทการรักษาความมั่นคงภายใต้วาทกรรมการจัดระเบียบโลก แต่วาทกรรมทางเศรษฐกิจภายใต้นโยบายต่างประเทศของรัสเซียมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าวาทกรรมอารยธรรมและอัตลักษณ์	Frear and Mazepus (2021)
สหรัฐอเมริกา	วาทกรรมนโยบายความเป็นส่วนตัวของข้อมูลนักเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เอกสารต่าง ๆ	การศึกษาความเป็นส่วนตัวของนักเรียนสะท้อนว่าการแก้ปัญหาความเป็นส่วนตัวเป็นความรับผิดชอบของสถาบัน โดยเป็นความชอบธรรมในแง่ผลประโยชน์จากข้อมูลถูกนิยามจากสถาบัน ทั้งขอบเขตและการใช้งาน	Brown and Klein (2020)
นิวซีแลนด์	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความยากจนกับการศึกษา ให้ความสำคัญกับวาทกรรมมากกว่าเอกสารนโยบาย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (ครู)	การศึกษาระบุว่าเป็นไปไม่ได้ที่จะบรรลุนโยบายลดการเรียนรู้การรับรู้และการเปลี่ยนเป็นผู้เรียนรู้ของครูและนักเรียน โดยเฉพาะครู เนื่องจากครูเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการเรียนรู้ / นโยบายการศึกษาจึงเข้ามาแทนที่โครงสร้างและเงื่อนไขความยากจนผ่านการเน้นภาระงานครูเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ ซึ่งเป็นจุดสิ้นสุดของวิถีคิดที่เชื่อว่าการเรียนจะไม่ทำให้เป็นคนจน	Carusi and Niwa (2020)
ฐานข้อมูล	เทคโนโลยีกับการประหยัดแรงงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เอกสารตีพิมพ์	การศึกษาสะท้อนผู้เกี่ยวข้องกับนโยบาย อาทิ องค์กรเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ฯลฯ ตลอดจนพบว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นสาเหตุความท้าทายตลาดแรงงานและ เป็นความรับผิดชอบปัจเจกบุคคลในการยกระดับทักษะ	Schlogl, Weiss and Prainsack (2021)

ตารางที่ 1 กรณีศึกษาваทกรรมนโยบาย (ต่อ)

พื้นที่ศึกษา	ประเด็นศึกษา กรอบการวิเคราะห์ และการใช้ข้อมูล	การสะท้อนข้อค้นพบทางวาทกรรม	อ้างอิง
สหรัฐอเมริกา	การศึกษาวาทกรรมนโยบายต่างประเทศ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รายงานหน่วยงานราชการ	การศึกษาแสดงให้เห็นว่าตัวแบบความคิดสิทธิมนุษยชนอยู่บนพื้นฐานทางการเมือง รายงาน แสดงให้เห็นว่าการเมืองเป็นเครื่องมือสนับสนุนนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา โดยการวิเคราะห์วาทกรรมแสดงให้เห็นเบื้องหลังอุดมการณ์ โดยเฉพาะสิทธิมนุษยชนสากล ซึ่งเป็นค่านิยมที่ถูกระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ	Kuosmanen (2021)
สวีตเซอร์แลนด์	นโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลัก สื่อหนังสือพิมพ์	วาทกรรมนโยบายเปลี่ยนง่ายกว่าระบบย่อยนโยบาย การพัฒนานโยบายชาติและระหว่างประเทศเป็นตัวกระตุ้นการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการกำหนดของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อนโยบายซึ่งเปลี่ยนแปลงตามแต่ละช่วงเวลา ค.ศ. 2009-10 เป็นกลุ่มองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร พรรคการเมือง ถัดมาเป็นกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ ค.ศ. 2016-17 เป็นกลุ่มรัฐสภา และพรรคการเมือง รองลงมาเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม	Kammerer and Ingold (2021)
เยอรมัน	การเปลี่ยนแปลงทางพลังงานอย่างประสบความสำเร็จระดับท้องถิ่น การวิเคราะห์เครือข่ายวาทกรรม หนังสือพิมพ์ สื่อ	การศึกษาพบว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบการเมืองและการบริหารมีความโดดเด่นและเป็นผู้ป้อนปัจจัยการผลิตเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ซึ่งแถบชนบทที่มีผู้มีส่วนร่วมสูงกว่าเมือง โดยเฉพาะกลุ่มสิ่งแวดล้อมเป็นผู้เกี่ยวข้องจากภาคส่วนพลังงานทดแทน	Brugger and Henry (2021)

ตารางที่ 1 กรณีศึกษาваทกรรมนโยบาย (ต่อ)

พื้นที่ศึกษา	ประเด็นศึกษา กรอบการวิเคราะห์และการใช้ข้อมูล	การสะท้อนข้อค้นพบทางวาทกรรม	อ้างอิง
สิงคโปร์	วาทกรรมนโยบายวิชาชีพครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มุมมองการจัดการ ความเชี่ยวชาญและการเปลี่ยนแปลง เอกสารนโยบาย	การศึกษาระบุว่ารัฐบาลจำเป็นต้องพิจารณาความสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและความเท่าเทียม ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญและการสนับสนุนวิชาชีพครูจำเป็นต้องประเมินผู้เรียนด้านความต้องการและความจำเป็นจากหลักสูตรการเรียน	Ro (2020)
ฟิลิปปินส์	การศึกษาปาชายเลนในฐานะระบบย่อยนิเวศที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รายงาน เอกสารนโยบายเอกสารองค์กรประชาสังคม ผลงานตีพิมพ์ทางวิชาการ	การศึกษาดังกล่าวโต้แย้งการแก้ไขปัญหাপาชายเลนรูปแบบใหม่ โดยพบว่าการยึดครองปาชายเลนสะท้อนความคิดทางการเงินแห่งความยั่งยืนก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบของผู้ใช้ปาชายเลนระดับท้องถิ่น	Song, Dressler, Satizabal and Fabinyi (2021)

เนื่องจากพื้นที่ศึกษาซึ่งสะท้อนว่าวาทกรรมนโยบายถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในหลายประเทศทั่วโลก กรณีศึกษาวาทกรรมนโยบายสะท้อนว่าเครื่องมือดังกล่าวถูกนำมาศึกษาครอบคลุมมิติการศึกษา การค้า วัฒนธรรม สังคม การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ นโยบายต่างประเทศ ความยากจนและพลังงาน โดยมีกรอบการวิเคราะห์เน้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นหลัก แต่บางการศึกษาพิจารณามุมมองอื่น อาทิ ผลกระทบและโครงสร้าง ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลนิยมนำเอกสารสำคัญมาวิเคราะห์ อาทิ เอกสารนโยบาย ผลงานทางวิชาการ สื่อหนังสือพิมพ์ รวมถึงใช้การสัมภาษณ์ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้ในส่วนข้อค้นพบการศึกษาทางวาทกรรมส่วนใหญ่สะท้อนตัวแปรใหม่หรือมุมมองเดิมภายใต้ความเข้าใจใหม่ ทำให้มีน้ำหนักต่อการสร้างข้อโต้แย้งทฤษฎีหรือความเชื่อเดิม ซึ่งถือว่าเป็นจุดแข็งการวิเคราะห์วาทกรรมนโยบาย

สรุป

วาทกรรมนโยบายถูกนำมาเป็นเครื่องมือการศึกษาในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วอย่างแพร่หลาย เนื่องจากเป็นเครื่องมือการเข้าถึงองค์ความรู้และสร้างความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมด้วยวิธีการแบบใหม่ มีศักยภาพการสร้างข้อโต้แย้งทางทฤษฎี อย่างไรก็ตามการเข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ของเครื่องมือดังกล่าวไม่เพียงแต่มีศักยภาพการสร้างข้อโต้แย้ง แต่มีลักษณะเด่นในการวิเคราะห์ที่อยู่บนพื้นฐานการพิจารณาปรากฏการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเดิมปราศจากการให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบาย แต่หันกลับมาตระหนักต่อเสียงข้างน้อย คนชายขอบและผู้มีส่วนได้เสียต่อนโยบายเพิ่มขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางสังคมใหม่ที่เน้นความเท่าเทียม ความเป็นธรรมและความเป็นประชาธิปไตย ผ่านเทคนิคการวิเคราะห์แบบใหม่ อาทิ การใช้เอกสารนโยบาย เอกสารทางราชการ กฎหมาย ผลงานทางวิชาการ หรือแม้แต่กระทั่งการสัมภาษณ์ โดยเน้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายเป็นหลัก วาทกรรมนโยบายจึงมีศักยภาพการผลิตความรู้ใหม่ภายใต้ปัญหาเดิมบนพื้นฐานการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้ ความจริงและความเข้าใจทางวิชาการที่อาจไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง

บรรณานุกรม

- Aistleitner, M. and Puehringer, S. (2021). The Trade (Policy) Discourse in Top Economics Journals. **New Political Economy**, 26(5), 748-764.
- Allan, E. J. (2008). **Policy Discourses, Gender, and Education: Constructing Women's Status**. Routledge.
- Allan, E. J. and Tolbert, A. R. (2019). Advancing Social Justice with Policy Discourse Analysis. In Strunk, K. K. and Locke, L. A. (eds). **Research Methods for Social Justice and Equity in Education**. (pp. 137-150). Palgrave Macmillan.
- Bernhardsson, N. (2014). Contradicting Values in the Policy Discourse on Lifelong Learning. In Zarifis, G. K. and Gravani M. N. (eds). **Challenging the 'European Area of Lifelong Learning' A Critical Response**. (pp. 179-188). Springer.
- Brown, M. and Klein, C. (2020). Whose Data? Which Rights? Whose Power? A Policy Discourse Analysis of Student Privacy Policy Document. **The Journal of Higher Education**, 91(7), 1149-1178.
- Brugger, H. and Henry, A. D. (2021). Influence of Policy Discourse Networks on Local Energy Transitions. **Environmental Innovation and Societal Transitions**, 39, 141-154.
- Carusi, F. T. and Niwa, T. (2020). Learning not to be Poor: The Impossible Position of Teachers in Aotearoa New Zealand Education Policy Discourse. **Asia-Pacific Journal of Teacher Education**, 48(1), 30-44.

- Dai, L. (2019). Water Quality Knowledge and Water Policy Discourse in China. In Cai, K. G., Guang, P. and Lynch, D. C. (eds). **Politics and Governance in Water Pollution Prevention in China.** (pp. 7-26). Palgrave Macmillan.
- Deng, W., Hsu, J.-H., Löfgren, K. and Cho, W. (2021). Who is Leading China's Family Planning Policy Discourse in Weibo? A Social Media Text Mining Analysis, **Policy & Internet.** 1-17.
- Durnova, A. and Zittoun, P. (2013). Discursive Approaches to Public Policy. **Revue Française de Science Politique**, 63(3-4), 569-577.
- Erdogan, B. (2017). **Humanitarian Intervention and the Responsibility to Protect: Turkish Foreign Policy Discourse.** Palgrave Macmillan.
- Frear, M. and Mazepus, H. (2021). Security, Civilisation and Modernisation: Continuity and Change in the Russian Foreign Policy Discourse. **Europe-Asia Studies**, 73(7), 1215-1235.
- Hewitt, S. (2009). **Discourse Analysis and Public Policy Research. Centre for Rural Economy Discussion Paper Series No. 24, October 2009.** Newcastle University.
- Kammerer, M. and Ingold, K. (2021). Actors and Issues in Climate Change Policy: The Maturation of a Policy Discourse in the National and International Context. **Social Networks**, 1-13.
- Kiely, K. P. (2017). **U.S. Foreign Policy Discourse and the Israel Lobby.** Palgrave Macmillan.
- Kuosmanen, S. (2021). Human Rights and Ideology in Foreign Policy Discourse: A Case Study of U.S. State Department Human Rights Country Reports 2000–2019. **Discourse & Society**, 32(4), 426-442.
- Lynggaard, K. (2019). **Discourse Analysis and European Union Politics.** Palgrave Macmillan.
- Power, S. and Taylor, C. (2021). School Exclusions in Wales: Policy Discourse and Policy Enactment. **Emotional and Behavioural Difficulties**, 26(1), 19-30.
- Ro, J. (2020). Curriculum, Standards and Professionalisation: The Policy Discourse on Teacher Professionalism in Singapore. **Teaching and Teacher Education**, 91(2), 103-156.
- Saqipi, B. (2019). Teacher Education Policy Discourse in the Midst of System Reorganisation and Policy Transfer: Lessons for Small and Developing Countries. **International Journal of Management in Education**, 13(1), 28-39.
- Schlogl, L, Weiss, E. and Prainsack, B. (2021). Constructing the 'Future of Work': An Analysis of the Policy Discourse. New Technology. **Work and Employment**, 36(3), 307-326.
- Schunz, S., Botselier, B. D. and Piqueres, S. L. (2021). The European Union's Arctic Policy Discourse: Green by Omission. **Environmental Politics**, 30(4), 579-599.

- Sheth, D. L. (2018). Minority Politics: The Shifting Terms of Policy Discourse. In deSouza, P. R. (ed). *At Home with Democracy: A Theory of Indian Politics*. (pp. 217-226). Palgrave Macmillan.
- Song, A. M., Dressler, W. H., Satizabal, P. and Fabinyi, M. (2021). From Conversion to Conservation to Carbon: The Changing Policy Discourse on Mangrove Governance and use in the Philippines. **Journal of Rural Studies**, 82, 184-195.
- Spratt, J. (2017). **Wellbeing, Equity and Education: A Critical Analysis of Policy Discourses of Wellbeing in Schools**. Springer.
- Starkey, L. and Wood, B. E. (2021). A Critical Review of Learning Environment Policy Discourse in Aotearoa New Zealand. **New Zealand Journal of Educational Studies**, 56(1), 27-44.
- Steigerwald, C. (2021). Shaping Cultural Policy Discourse in Germany: The Case of 'Cultural Education'. **International Journal of Cultural Policy**, 1-18.
- Swaffield, S. (1998). Contextual Meanings in Policy Discourse: A Case Study of language Use Concerning Resource Policy in the New Zealand High Country. **Policy Sciences**, 31, 199-224.
- Swarnakar, P., Shukla, R. and Broadbent, J. (2021). Beliefs and Networks: Mapping the Indian Climate Policy Discourse Surrounding the Paris Climate Change Conference in 2015. **Environmental Communication**, 1-18.